

# Informe sobre mesures per incrementar la docència en català en els graus de la UPF

## Sumari

---

### **1. Introducció**

### **2. Síntesi de mesures**

### **3. Annex: Acord del Claustre de la UPF d'1 de desembre del 2021**

## **1. Introducció**

---

Aquest document de març del 2022 resumeix les mesures que la UPF planifica dur a terme a curt termini per tal d'incrementar la docència en llengua catalana. Aquestes mesures s'implementaran al llarg del 2022, afectaran ja l'oferta docent del curs 2022-2023 i continuaran, ampliades, en els cursos posteriors. Es tracta d'un document de síntesi preparat per la comissionada de Política Lingüística a partir del treball de diagnosi i reflexió realitzat pels equips de deganat de tots els centres integrats de la Universitat, i aquí vull expressar-los el meu agraïment per l'esforç de diagnosi, anàlisi i conclusions realitzat en un breu termini de temps. Aquest treball s'ha dut a terme com a part del compromís pres per l'equip de govern de la Universitat i pels responsables acadèmics en el Claustre de la UPF de l'1 de desembre del 2021 (annex 1, acord 1). Seguint aquest acord, en aquest informe es recullen mesures destinades a augmentar tant el percentatge de docència impartida en català als estudis de grau de la Universitat com la seva qualitat, segons les necessitats i la situació actual de cada centre. Amb l'elaboració d'aquest informe es compleix també un dels punts del *Pla d'actuacions per al 2022 i el 2023 en relació amb l'ús del català a la UPF*, de gener del 2022. Aquest document se sotmetrà a deliberació en el marc de la Comissió de Política Lingüística i d'altres òrgans de la Universitat, la qual cosa permetrà eventualment modificar-lo i incloure-hi altres actuacions que es considerin oportunes. El document, a més, serveix d'informe per complir el requeriment de la Direcció General d'Impacte Territorial i Social del Coneixement del Departament de Recerca i Universitats de la Generalitat de Catalunya de març del 2022.

## 2. Síntesi de mesures

---

A continuació s'indiquen quines mesures es prendran a la UPF —moltes de manera immediata, a l'hora de dissenyar l'oferta docent del curs 2022-2023— per tal d'incrementar, tant percentualment com en termes de qualitat, la docència en català als estudis de grau. L'aplicació de mesures als estudis de màster —més complexa i que requereix un estudi més aprofundit— es farà en una segona fase de diagnosi i actuacions que afectarà l'oferta docent del curs 2023-2024. De les mesures següents, cada equip de deganat, en coordinació amb la comissionada de Política Lingüística, n'aplicarà aquelles que siguin més adients per a cadascun dels graus, atenent al percentatge actual de docència en català i a les particularitats disciplinàries, del pla d'estudis i del professorat de cadascun d'ells. Algunes de les mesures següents, però, seran d'aplicació generalitzada a tots els centres de la Universitat. Totes elles es dissenyaran i s'implementaran de manera que es respectin els esforços d'internacionalització que han dut a terme els deganats, la necessitat d'oferir docència que doni suport als intercanvis de mobilitat i a l'acollida d'estudiants internacionals, les necessitats lingüístiques de cada disciplina i l'equilibri necessari entre la identitat local, la internacionalització i la docència de qualitat.

Les mesures, presentades aquí sense ordre de prioritització, seran les següents:

- Fer, des dels mateixos deganats, un seguiment anual dels percentatges d'hores de docència previstos en cada llengua per tal de detectar-hi canvis conjunturals o tendències de canvis i aplicar-hi accions, si cal, de correcció o millora. Aquesta mesura s'hauria d'aplicar de manera general a tots els centres.
- Fer, des dels mateixos deganats, un seguiment trimestral de l'activitat docent per tal de confirmar i assegurar que la llengua utilitzada en classes magistrals, laboratoris, seminaris i qualsevol altra activitat docent coincideix amb la llengua anunciada en el pla docent i prendre mesures d'ajustament si cal, com han dut a terme aquest trimestre a l'Escola d'Enginyeria. Aquesta mesura s'hauria d'aplicar de manera general a tots els centres.
- Designar un responsable dins del deganat que faci un seguiment de la realitat lingüística a la docència, alerti d'eventuals canvis substancials en la realitat lingüística i suggereixi bones pràctiques a les diferents àrees de coneixement, com han fet a la Facultat de Dret.
- Reforçar els canals de comunicació amb els estudiants i els seus delegats, en especial des dels deganats, per detectar incidències relacionades amb les llengües a l'aula i per

resoldre-les de manera ràpida i satisfactòria. Aquesta mesura s'hauria d'aplicar de manera general a tots els centres.

- Estendre a altres centres els programes de mentories en llengua catalana que s'organitzen des de fa anys a les facultats de Traducció i Interpretació i d'Humanitats i que van dirigides a tots els estudiants, tant del domini lingüístic català com de fora. Aquesta mesura es recomana a tots els centres, i pot estendre's a altres llengües, tal i com es fa a la Facultat d'Humanitats amb la llengua anglesa.
- Assignar, de manera selectiva, docència en català a assignatures fins ara impartides en anglès o en castellà per tal que la docència en català augmenti equilibradament en les diverses disciplines o àmbits que conformen el currículum. Un exemple en aquest sentit seria l'augment de docència en català que es proposen de dur a terme per al curs vinent en algunes assignatures a la Facultat d'Economia i Empresa, dels àmbits, per exemple, de la direcció comercial, els recursos humans, el màrqueting o l'economia internacional.
- Assegurar que cada any l'oferta d'assignatures optatives d'un grau inclou assignatures impartides en català i que aquesta oferta no minva segons conjuntures puntuals, tal i com s'està fent des de la coordinació de la docència en l'itinerari d'Estudis Literaris de la Facultat d'Humanitats.
- Assignar la docència del grup de teoria en una llengua i la docència dels grups de seminaris en una altra llengua (o llengües) per tal d'assegurar el domini de la terminologia específica d'aquella matèria o disciplina en un mínim de dues llengües.
- Incloure en el primer curs del pla d'estudis assignatures que impliquin formació específica en llengua i en redacció acadèmica, com es fa en el grau en Humanitats.
- Oferir assignatures en català pensades específicament per a estudiants que provenen de fora de l'àmbit de domini lingüístic català (programa Sèneca i assimilats) o per a estudiants estrangers que fan programes Erasmus o internacionals, com es proposa fer la Facultat de Comunicació per al curs vinent.
- Dissenyar condicions especials de permanència i continuïtat per a estudiants de fora de Catalunya amb l'objectiu d'afavorir el seu aprenentatge del català i de donar-los més flexibilitat temporal per a la superació d'assignatures lligades al domini actiu de la llengua, com es fa en el grau en Humanitats.

- Quan una assignatura tingui més d'un grup i aculli estudiants d'intercanvi, oferir-ne un en castellà o anglès i l'altre en català. Aquesta mesura, però, pot ser difícil d'aplicar, donat que hi ha graus a la UPF que no poden oferir més d'un grup per assignatura.
- Incentivar, des dels mateixos deganats, la docència en català per part d'aquells professors que en tenen una bona competència lingüística però que no el fan servir en la docència. L'objectiu seria evitar que el percentatge de docència en català fluctuï segons qüestions conjunturals de disponibilitat de professors associats catalanoparlants. Aquesta mesura es recomana a tots els centres.
- Donar suport als professors perquè preparin materials docents en català quan ofereixin en català una assignatura que abans impartien en una altra llengua, com s'han proposat fer a la Facultat d'Economia i Empresa i a l'Escola d'Enginyeria. Aquesta mesura es recomanarà a tots els centres i anirà acompanyada de mesures generals de suport a publicacions en català que la UPF està desplegant en el marc del nou programa UPF Coneixement.
- Oferir formació en català a col·lectius específics de professors i estudiants, segons l'anàlisi de necessitats feta per cada deganat, com per exemple accions de formació per a PDI del grau en Medicina destinades a fomentar un millor ús del registre científic i mèdic. L'objectiu seria doble: (1) incentivar la docència en català per part de professors lingüísticament competents que normalment no fan servir aquesta llengua en la docència, i (2) millorar les competències lingüístiques dels estudiants de fora de l'àmbit lingüístic català que cursen Medicina des del primer curs dels estudis. Idiomes UPF ha confirmat que pot donar suport a aquest tipus d'iniciatives.
- Revisar, en la mesura possible, l'assignació de llengua docent —segons disponibilitat de professorat i compliment del percentatges de docència en llengua anglesa planificats en el pla d'estudis— per tal d'assegurar que els estudiants tenen un mínim d'una assignatura impartida en llengua catalana —i un màxim del 100%— en tots els trimestres dels primers dos cursos del grau. L'objectiu és assegurar que l'itinerari formatiu individual inclou el català de manera contínua, com s'està fent ja en el grau en Humanitats.
- Informar regularment a tot el professorat sobre la importància de la seguretat lingüística i, per tant, del fet de respectar la llengua d'impartició docent indicada en el pla docent de l'assignatura. Aquesta informació, que la proporcionarien els deganats, es complementarà amb les accions informatives i formatives del programa FIDU (Formació Inicial en Docència Universitària) per al professorat novell de la UPF i amb una campanya

informativa entre els estudiants. Es recomana que aquesta acció la dugui a terme cada deganat, però també es durà a terme de manera general a tota la UPF.

- Augmentar la promoció dels cursos de català i d'intercomprensió lingüística per a estudiants d'intercanvi, promocionats per la Universitat mitjançant Idiomes UPF en coordinació amb la comissionada de Política Lingüística, el Servei de Relacions Internacionals, el Vicerectorat de Relacions Internacionals i els deganats. L'objectiu és doble: (1) que els estudiants internacionals amb bones competències en llengües romàniques considerin les assignatures en català com a part del ventall d'assignatures de què potencialment es poden matricular durant la seva estada, i (2) que els estudiants internacionals tinguin un millor coneixement del català i es redueixin i, en darrera instància, s'eradiquin les peticions espontànies de canvi de llengua a l'aula.
- Incentivar les tesis doctorals, els treballs de fi de màster (TFM) i els treballs de fi de grau (TFG) en català mitjançant la convocatòria de premis a la millor tesi doctoral, al millor TFG i al millor TFM en català. Aquesta mesura la impulsarà directament la comissionada de Política Lingüística en coordinació amb l'Escola de Doctorat, la Càtedra Pompeu Fabra, el Vicerectorat d'Ordenació Acadèmica i el Vicerectorat de Transformació Educativa, Cultura i Comunicació.
- Estudiar la possible modificació de l'aplicació de gestió dels plans docents d'assignatura (DOA) per tal que s'hi pugui reflectir de manera fidedigna la docència en català quan l'objecte d'estudi sigui precisament una llengua. Aquest seria el cas d'algunes assignatures de la Facultat de Traducció i Ciències del Llenguatge en les quals la docència es fa en català però s'hi treballa la traducció en i a una llengua estrangera, així com d'assignatures en què es treballa la llengua de signes catalana.
- Sol·licitar al Departament d'Universitats i Recerca que es valori i es comptabilitzi de manera específica la docència en llengua de signes catalana, única en tot el sistema universitari català, que ofereix la UPF en els seus graus de Llengües Aplicades i de Traducció i Interpretació. Aquesta mesura ja s'ha demanat molt recentment i se n'ha aprovat la inclusió al Pla d'enfortiment del català que està preparant el Departament d'Universitats i Recerca.

**Mireia Trenchs Parera, comissionada de Política Lingüística de la UPF  
Barcelona, 25 de març del 2022**

## **ANNEX**

### **Acord del Claustre de la UPF d'1 de desembre del 2021**

---

“El Claustre de la Universitat Pompeu Fabra expressa la seva preocupació per la situació lingüística de la llengua catalana i insta els òrgans competents a comprometre's per contribuir activament a revertir la situació per mitjà de les següents mesures:

1. Presentar a la Comissió de Política Lingüística de la Universitat, en un termini màxim de 90 dies, un pla d'accions concretes per augmentar el percentatge de docència impartida en català en aquells graus on estigui per sota del 60%, per millorar la seguretat lingüística a la Universitat i per fomentar-hi l'ús del català. Un cop aprovat en l'esmentada comissió, aquest pla es presentarà al Consell de Govern, al Consell Social i al Claustre de la Universitat. En aquest pla s'hi han de concretar accions com, per exemple, fer un seguiment del PDI que s'ha incorporat a la UPF per tal que acrediti el seu coneixement de català en el termini que estableix la normativa, complir la normativa d'usos lingüístics a la Universitat i treballar perquè a mig termini la majoria de les assignatures troncales dels graus no lligades a una llengua per motius intrínsecs a la disciplina incloguin la possibilitat de ser cursades en català.
2. Establir els mecanismes necessaris per fer efectiu un seguiment exhaustiu sobre els requisits lingüístics del PAS i el PDI i poder assegurar la competència lingüística en català de la comunitat universitària.
3. Dotar de més recursos els programes de formació en llengua catalana a professorat i alumnes que vinguin de territoris no catalanoparlants, per facilitar la seva integració lingüística dins la Universitat.
4. Elaborar un pla de normalització i foment del català entre la comunitat universitària, adaptat a la naturalesa i a les necessitats de les diferents branques de coneixement de la Universitat.
5. Incentivar l'ús del català en els TFG, TFM i TD a través de la creació de premis als millors treballs de fi de grau, treballs de fi de màster i tesis doctoral en llengua catalana”.

Aquest acord s'aprova per 66 vots a favor, 1 en contra i 7 abstencions.



**Universitat  
Pompeu Fabra**  
*Barcelona*